

Η Δικαιοσύνη της Ταπείνωσης

Ορθοδοξία / Θεολογία

π. Ματθαίου του Πτωχού

Τον Ιανουάριο του 1976, ο π. Ματθαίος κήρυξε στην εκκλησία του Abba-Skheiron στο μοναστήρι του Αγίου Μακαρίου. Ανέπτυξε πολλά σημεία όπως ακριβώς ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος στην ομιλία του για το *Βάπτισμα*, αλλά προχώρησε και σε μια επί πλέον πολύ ενδιαφέρουσα παρατήρηση.

«Ακόμα πιστεύω, αγαπητοί μου, ότι δεν έχω μεταδώσει σε σας τι ακριβώς σημαίνει η πράξη του Χριστού όταν έσκυψε το κεφάλι Του μπροστά στον Ιωάννη. Αυτή η πράξη του Χριστού στον Ιορδάνη μας συγκινεί βαθύτατα. Μπορώ σχεδόν να ομολογήσω ότι με αυτήν ο Χριστός έχει εκθέσει απόψε την υπερηφάνεια μας και μας αποκάλυψε πόσο μακριά είμαστε από το να κατανοούμε και να εφαρμόζουμε την 'αληθινή δικαιοσύνη'. Πόσο δύσκολο είναι για ένα νομικό ή ιερέα να σκύψει το κεφάλι και να δεχτεί την ευλογία από κάποιον που είναι ίσος με αυτόν! Αυτό που έκανε ο Χριστός ξεπέρασε κάθε αίσθηση λογικής. Δεν υπήρχε σ' Αυτόν κάποιο παράπτωμα ώστε να σκύψει τη θεία κεφαλή Του κάτω από ένα ανθρώπινο χέρι για να λάβει το χρίσμα.

Με αυτήν την υποταγή που ξεπερνά κάθε λογική της ιεροσύνης, ο Χριστός εγκαθίδρυσε μια δικαιοσύνη με μεγαλείο, δράση και θαλπωρή. Θεώρησε πρόπον να καταγράψει εδώ στον Ιορδάνη, στην αρχή του δημόσιου έργου Του, το γερό θεμέλιο πάνω στο οποίο πρέπει να βασιζείται μια επιτυχημένη διακονία: το 'σκυμμένο κεφάλι'. Αυτό φαίνεται και επιβεβαιώνεται στην αντίστοιχη ενέργειά του τη νύκτα του Μυστικού Δείπνου, όταν έσκυψε τελείως στο πάτωμα για να πλύνει τα πόδια των μαθητών Του. Είναι σάν η επίσημη έναρξη κάθε θείου μυστηρίου, είτε πρόκειται για το βάπτισμα είτε για την ευχαριστία, να είναι το σκύψιμο της κεφαλής με συντετριμμένη υποταγή.

Η πραγματική σημασία αυτού του σημείου καταδεικνύεται όταν θυμηθούμε τι απάντησε ο Χριστός στον Πέτρο, όταν ο τελευταίος προσπάθησε να εμποδίσει το πλύσιμο των ποδιών του, σκεπτόμενος ότι θα ήταν υπερβολικό να κάθεται σαν αφέντης, τη στιγμή που ο Χριστός στεκόταν μπροστά του σαν τον σκλάβο και τον υπηρέτη. Ο Κύριος τον επέπληξε λέγοντας: «*Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ*» (Ιω.13:8). Το ίδιο συνέβη και στη Βάπτιση όταν ο Ιωάννης προσπάθησε να αποφύγει να τοποθετήσει τα χέρια του στο κεφάλι του Χριστού και να Τον βαπτίσει. Ο Κύριος τον σταμάτησε λέγοντάς του: «*Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρόπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην*» (Ματ.3, 15). Η σταθερή πρόθεση του Χριστού να επιμένει στην απόλυτη αναγκαιότητα τού να πάρει θέση κατώτερη από τον Ιωάννη και τον Πέτρο, φανερώνει σε μας τη σημασία και τη σοβαρότητα του μυστηρίου της ταπείνωσης και της υποταγής στην υπηρεσία της εκκλησίας, στην

ιεροσύνη και γενικότερα στη Χριστιανική ζωή. Είναι ο βασικότερος δρόμος εισαγωγής στη δικαιοσύνη. *«ὕπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε... εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἂν ποιῆτε αὐτά»* (Ιω.13:15, 17)

Η πραγματικότητα εδώ είναι ότι ως Χριστιανοί δεν πρέπει ποτέ να ξεχάσουμε ότι ο Χριστός μάς φανέρωσε εδώ ορθά - κοφτά την κατάλληλη στάση, για να έχουμε το νου μας. Ο Χριστός εδώ απορρίπτει την ανθρώπινη έννοια δικαιοσύνης και τη γυρίζει ανάποδα. Απορρίπτει και περιφρονεί κάθε έννοια λογικής αυτοπροστασίας γιατί με το να σκύψει το κεφάλι κάτω από το χέρι του Ιωάννη δεν μπορούμε πια να ρωτούμε με αξιοπρέπεια «Ποιος είναι καλύτερος;» Η αξιοπρέπειά μας τώρα βρίσκεται στην ενσυνείδητη και άμεση παραίτηση από οποιαδήποτε αξιοπρέπεια και στην υποταγή μας σ' αυτούς που είναι κατώτεροι από μας. Δεν μπορούμε πλέον να στηριζόμαστε στην εξουσία μας ή την προτεραιότητα ή το δικαίωμα, γιατί όσο ταπεινώνουμε τους εαυτούς μας μπροστά στους άλλους, τόσο εγκαθιδρύεται η δικαιοσύνη και η αληθινή ηγεσία μας. Οι πράξεις μας λαμβάνουν τόσο έπαινο όση και η παραίτησή μας από τη δική μας αξία.

Η ετοιμότητα του Ιωάννη του Βαπτιστή να βαπτίσει τον Χριστό ήταν μια πράξη υπακοής και υποταγής, που μπορεί να συγκριθεί με την ταπεινή ανταπόκριση της Παρθένου Μαρίας, όταν ο Θεός την επέλεξε να γεννήσει τον Χριστό. Η υπακοή και η υποταγή του Ιωάννη του Βαπτιστή στην προσταγή του Κυρίου να Τον βαπτίσει, ετοίμασε το δρόμο για τον Χριστό να θεσπίσει, μέσω της ιεροτελεστίας του μυστηρίου του βαπτίσματος, το καταπληκτικό μυστήριο της ταπείνωσης, το οποίο απεκάλεσε το μυστήριο της εκπλήρωσης κάθε δικαιοσύνης. Εδώ στον Ιορδάνη, όπως και αργότερα όταν έπλυνε τα πόδια των μαθητών Του, ο Κύριος καταδεικνύει την υποταγή Του, όπως ένας σκλάβος, κάτω από το χέρι του Ιωάννη, για να καταργήσει τη ντροπή του ανθρώπου, που αρνείται να υποταχθεί στο χέρι του Θεού.

Για άλλη μια φορά σταματούμε και αναλογιζόμαστε πώς οι ουρανοί συγκινήθηκαν με την ταπείνωση του Κυρίου Ιησού. Όταν ο Χριστός γεννήθηκε στη φάτνη σ' ένα στάβλο, άνοιξαν οι ουρανοί και οι άγγελοι και οι ουράνιες δυνάμεις εμφανίστηκαν, ανακοινώνοντας τα καλά νέα της μεγάλης σωτηρίας και δοξάζοντας το Θεό. Ανοίγουν οι ουρανοί, το Άγιο Πνεύμα αποκαλύπτεται εμφανώς και η φωνή του ίδιου του Πατέρα ανακοινώνει την ταυτότητα αυτού του Ανθρώπου που σκύβει το κεφάλι Του μπροστά στον Ιωάννη: «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα» (Ματ. 3:17). Επομένως όσο ταπεινώνουμε τον εαυτό μας εδώ στη γη, ο Θεός αποκαλύπτει τον Εαυτό Του και μας δοξάζει μαζί με τους αγγέλους στους ουρανούς.

Επίσης προσέχουμε ότι το Άγιο Πνεύμα, με τη μορφή περιστεριού, επικάθεται στον Χριστό, καθώς Εκείνος κλίνει την κεφαλή. Δεν εμφανίζεται ως γλώσσες φωτιάς όπως την ημέρα της Πεντηκοστής, ούτε ως ένα βαρύ χέρι, όπως στους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης, γιατί το Άγιο Πνεύμα επιλέγει τη μορφή που θα εμφανιστεί σύμφωνα με την κατάσταση αυτού στον οποίο κατεβαίνει. Το Πνεύμα επέλεξε τη μορφή του ευγενικού περιστεριού για να αποκαλύψει τη φύση της καρδιάς του Ιησού και τη μεγάλη Του πραότητα, αγάπη και ταπείνωση.

Πόσο πολύ χρειαζόμαστε και εμείς σήμερα την πραότητα της καρδιάς του Ιησού καθώς στέκεται σκυμμένος μπροστά στον Ιωάννη με απλή ταπείνωση και υποταγή, ώστε το Άγιο Πνεύμα να έρθει και σ' εμάς με τη μορφή περιστεριού και να μας φέρει πιο κοντά στον Ιησού του Ιορδάνη, ενώνοντας τις καρδιές μας μαζί με αυτήν την ευγενική, ταπεινή καρδιά!

Στη Γέννηση πήραμε την πραότητα ως το πρότυπο το οποίο πρέπει πάντοτε να ακολουθούμε, προετοιμαζόμενοι για την είσοδό μας στη Βασιλεία των Ουρανών. Στον Ιορδάνη παίρνουμε το σκυμμένο κεφάλι του Χριστού ως το πρότυπο το οποίο θα μας προετοιμάσει για να ζήσουμε με ταπεινή αδελφσύνη με το Άγιο Πνεύμα, ως την αποστολή που πρέπει να εκπληρώσουμε μέσα στον κόσμο.

Και όπως ο Χριστός μάς προτρέπει να επιστρέψουμε στην κατάσταση των παιδιών και να μείνουμε πάντοτε παιδιά ώστε να εισέλθουμε στη Βασιλεία των Ουρανών, μας προτρέπει επίσης να γίνουμε πράοι όπως τα περιστέρια. Αυτό είναι το χρίσμα που χρειαζόμαστε για να υπηρετήσουμε και να ζήσουμε στον κόσμο. Ο Χριστός είναι πάντοτε έτοιμος να μας δώσει το πνεύμα της παιδικής ταπείνωσης σύμφωνα με τη στάση Του στη Βηθλεέμ και το πνεύμα της ταπείνωσης του περιστεριού σύμφωνα με τη στάση Του στον Ιορδάνη, ώστε να ετοιμαστούμε εξωτερικά και εσωτερικά για να κατορθώσουμε το πλήρωμα της στάσης του Χριστού».

Πηγή: Ματθαίου του Πτωχού, Η Κοινότητα της Αγάπης, 1984.

Μετάφραση: Φιλοθέη

<http://bit.ly/Kcjlz>